Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2024, sp. zn. 23 Cdo 2700/2023, ECLI:CZ:NS:2024:23.CDO.2700.2023.1

Číslo: 2/2025

Právní věta:

Pojistitel má podle § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 168/1999 Sb., ve znění účinném od 23. 9. 2016, proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, opustil-li pojištěný místo dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.03.2024

Spisová značka: 23 Cdo 2700/2023

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pojištění

Předpisy: § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 168/1999 Sb. ve znění od 23. 9. 2016

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2023, sp. zn. 25 Co 19/2023.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zaplacení částky 110 022 Kč s příslušenstvím, kterou z titulu pojištění odpovědnosti z provozu vozidla uhradila poškozeným městu Kutná Hora a společnosti ARVAL CZ s. r. o. jako pojistné plnění v důsledku dopravní nehody ze dne 22. 10. 2019 a kterou uplatnila vůči žalovanému z titulu regresního nároku, neboť zaměstnanec žalovaného (řidič, který zavinil dopravní nehodu) opustil místo dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu.

2. Okresní soud v Kladně jako soud prvního stupně rozsudkem 19. 9. 2022, č. j. 214 C 193/2021-198, ve znění opravného usnesení ze dne 11. 11. 2022, č. j. 214 C 193/2021-203, uložil žalovanému zaplatit částku 109 662 Kč s příslušenstvím (výrok I), zamítl žalobu co do částky 360 Kč s příslušenstvím (výrok II) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III).

3. Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění, že dne 22. 10. 2019 zaměstnanec žalovaného, L.

H., řídící vozidlo značky Škoda zavinil dopravní nehodu, při níž poškodil vozidlo Kia Ceed ve vlastnictví společnosti ARVAL CZ s. r. o. a kruhovou lavičku ve vlastnictví města Kutná Hora. Zaměstnanec žalovaného místo dopravní nehody opustil, což odůvodnil tím, že převážel větší množství peněz. Vozidlo žalovaného bylo v době dopravní nehody pojištěno u žalobkyně, která za poškození lavičky vyplatila městu Kutná Hora částku 2 177 Kč a za poškození vozidla Kia Ceed vyplatila společnosti ARVAL CZ s. r. o. částku 107 845 Kč.

4. Po právní stránce soud prvního stupně dospěl k závěru, že ačkoliv zaměstnanec nesplnil svou povinnost ohlásit dopravní nehodu, tato skutečnost nevedla ke zmaření či ke ztížení možnosti řádného šetření pojistitele, a proto nárok žalobkyně vůči žalovanému nemůže být dán na základě § 10 odst. 1 písm. b) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění účinném ode dne 23. 9. 2016, dále jen „ZPOPV“. Oproti tomu však soud prvního stupně dospěl k závěru, že aplikace písm. c) téhož ustanovení nevyžaduje, aby pojistitel prokázal, že v důsledku toho, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu opustí místo dopravní nehody, došlo ke znemožnění zjištění skutečných příčin vzniku dopravní nehody. Podle názoru soudu prvního stupně tak již samotné opuštění místa nehody v sobě zahrnuje znaky protiprávnosti, nebyl-li k tomu dán zřetele hodný důvod. Soud prvního stupně proto uzavřel, že postižní právo žalobkyně (pojistitele) vůči žalovanému (pojištěnému) vzniklo, a žalobě vyhověl.

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalovaného potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadených výrocích I a III (výrok I napadeného rozhodnutí) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II napadeného rozhodnutí).

6. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho právním posouzením, podle kterého regresní nárok pojistitele vůči pojištěnému podle § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV vznikne už tím, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu opustí místo dopravní nehody, aniž by již bylo nutno zjišťovat, zda tím bylo znemožněno zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody. Odvolací soud nepřisvědčil ani dalším odvolacím námitkám žalovaného, a proto potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadeném rozsahu jako věcně správný.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

7. Rozsudek odvolacího soudu (v rozsahu jeho výroku I) napadl žalovaný dovoláním, jež je podle něj přípustné, neboť odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (představované např. rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007, a usneseními Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3349/2009, a ze dne 3. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 2431/2015) při posouzení otázky, zda opuštění místa dopravní nehody (bez zřetele hodného důvodu) podle § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV představuje samostatnou skutkovou podstatu (zahrnující v sobě ztížení šetření pojistitele bez dalšího), či zda pojišťovna musí v případě uplatnění postižního práva podle citovaného ustanovení prokázat také to, že došlo ke znemožnění zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody, a příčinnou souvislost mezi těmito skutečnostmi. Odvolací soud podle žalovaného uvedenou otázku posoudil nesprávně, a proto navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí ve výroku I zrušil a věc vrátil v daném rozsahu odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

8. Žalobkyně ve vyjádření k dovolání podala obsáhlou argumentaci vyvracející argumenty žalovaného, neboť podle jejího názoru jazykový, historický i teleologický výklad předmětného ustanovení svědčí pro závěr, že samotné opuštění místa dopravní nehody vede ke znemožnění zjištění skutečné příčiny dané nehody. Žalobkyně tak považuje napadené rozhodnutí za věcně správné a Nejvyššímu soudu navrhla, aby dovolání žalovaného zamítl.

III.
Přípustnost dovolání

9. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a čl. XII. zákona č. 286/2021 Sb.).

10. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. Nejvyšší soud rovněž shledal, že dovolání obsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř., a dále se proto zabýval jeho přípustností.

11. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

12. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

13. Dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro posouzení otázky, zda v případě, že pojištěný opustí místo dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu, musí pojistitel v souvislosti s uplatněním regresního nároku podle § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV prokázat, že tím došlo ke znemožnění šetření skutečné příčiny dopravní nehody, neboť jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV.
Důvodnost dovolání

14. Dovolání není důvodné, neboť rozhodnutí odvolacího soudu při vyřešení uvedené otázky nespočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

15. Právní posouzení věci je činnost soudu spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná, či nikoliv.

16. Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

a) Rozhodná právní úprava

17. Podle § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV má pojistitel proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, jestliže prokáže, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu opustil místo dopravní nehody nebo jinak znemožnil zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody.

18. Podle § 10 odst. 1 písm. d) ZPOPV, ve znění účinném do 22. 9. 2016, má pojistitel proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, jestliže prokáže, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích sepsat bez zbytečného odkladu společný záznam o dopravní nehodě nebo ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí, a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3.

19. Podle § 47 odst. 3 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), jsou účastníci dopravní nehody povinni oznámit, v případech stanovených tímto zákonem, nehodu policii; došlo-li k zranění, poskytnout podle svých schopností první pomoc a k zraněné osobě přivolat poskytovatele zdravotnické záchranné služby.

b) Judikatura k § 10 odst. 1 písm. d) ZPOPV, ve znění účinném do 22. 9. 2016

20. Podle závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007, platí, že povinnost ohlásit dopravní nehodu policii [§ 47 odst. 3 písm. b) část věty před středníkem zákona o silničním provozu ve znění účinném do 30. 6. 2006], porušil i ten její účastník, který nesetrval na místě nehody až do příchodu policisty. Jestliže tak učinil bez zřetele hodného důvodu, má pojišťovna, která z titulu pojištění odpovědnosti za něj plnila poškozenému, proti němu právo na náhradu, prokáže-li, že právě v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele [§ 10 písm. d) ZPOPV ve znění účinném do 22. 9. 2016].

21. V rozsudku ze dne 15. 4. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1791/2008, pak Nejvyšší soud vysvětlil, že ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) ZPOPV, ve znění účinném do 22. 9. 2016, zakládá pojistiteli právo požadovat od pojištěného náhradu plnění, které za něj poskytl v souvislosti s jeho odpovědností za škodu způsobenou při provozu motorového vozidla. Předpokladem pro úspěšné uplatnění postihového práva je současné naplnění obou podmínek stanovených v uvedeném ustanovení, a to nesplnění oznamovací povinnosti uložené § 47 odst. 3 písm. b) věta před středníkem zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2003, a zároveň negativní dopad nesplnění této povinnosti na možnosti pojistitele osvětlit příčiny a mechanismus dopravní nehody, včetně případných podkladů pro uplatnění regresních nároků (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007). Smyslem této úpravy je totiž vytvoření podmínek pro to, aby pojistitel mohl řádně a dostatečně posoudit všechny okolnosti v souvislosti s jeho zákonnou povinností poskytnout poškozenému plnění za pojištěnou osobu. I když prvotním je samozřejmě zjištění údajů potřebných pro plnění poškozenému, patří sem i okolnosti promítající se do práva pojistitele požadovat náhradu poskytnutého plnění (jeho části) od pojištěné osoby, jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky. Jde totiž o vypořádání trojstranného právního vztahu mezi poškozeným, pojištěným a pojistitelem, který vzniká ve specifické sféře povinného smluvního pojištění odpovědnosti za škodu. Z uvedeného tedy vyplývá, že ztížení možnosti řádného šetření pojistné události pojistitelem podle § 9 odst. 3 ve smyslu § 10 odst. 1 písm. d) ZPOPV, ve znění účinném do 22. 9. 2016, se vztahuje nejen k okolnostem významným pro plnění z pojištění odpovědnosti poškozenému, nýbrž i k důvodům, pro které může pojistitel vůči pojištěnému uplatnit regresní nárok.

c) Důvodová zpráva k § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV

22. Z důvodové zprávy k zákonu č. 304/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, se podává, že zákonodárce ustanovením § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV sledoval zpřesnění ustanovení zakládajícího právo pojistitele na náhradu vyplaceného pojistného plnění „včetně doplnění těch případů, kdy řidič z místa nehody ujel nebo jinak postupoval s cílem vyhnout se např. dechové zkoušce nebo zcela znemožnil určení viníka nehody. Ujetí od nehody nebo nevrácení se na její místo, aniž by k tomu byla objektivní příčina, resp. neohlášení takové nehody, nemůže být beztrestným chováním viníka nehody“.

d) Výklad právních předpisů v judikatuře

23. Soudy se při výkladu právních předpisů nemohou omezovat na jejich doslovné znění, nýbrž jsou

povinny je vykládat též podle jejich smyslu a účelu (podle jejich teleologie); vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona (srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st. l/96, uveřejněné pod číslem 1/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, či nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněný pod číslem 13/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Aplikace práva vycházející pouze z jeho jazykového výkladu je naprosto neudržitelným momentem používání práva; jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě, je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis* atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, uveřejněný pod číslem 163/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Z těchto závěrů ve své rozhodovací praxi vychází též Nejvyšší soud (srov. např. důvody rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. 31 Cdo 4545/2008, uveřejněného pod číslem 84/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a důvody rozsudku ze dne 16. 12. 1998, sp. zn. 23 Cdo 1460/98, uveřejněného pod číslem 43/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, důvody rozsudku ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 29 Odo 1343/2006, uveřejněného pod číslem 58/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudku ze dne 1. 6. 2016, sen. zn. 23 ICdo 19/2015, uveřejněného tamtéž pod číslem 99/2017, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2020, sp. zn. 32 Cdo 2101/2018).

24. Z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu dále vyplývá, že pochybnosti o obsahu aplikované právní normy je třeba odstranit výkladem, a to zejména výkladem gramatickým, logickým, systematickým i historickým. Výkladem gramatickým (jazykovým) se právní norma vysvětluje podle zásad gramatiky s cílem vystihnout slovní znění právní normy a význam použitých pojmů. I když je gramatický výklad důležitý, nelze vystačit pouze s ním. Logický výklad sleduje vysvětlit zkoumanou právní normu podle zásad formální logiky s cílem objasnit její smysl, účel a vzájemnou vazbu použitých pojmů. Systematický výklad sleduje vykládat hlavní smysl a účel právní normy podle jejího řazení v systému ostatních právních norem. Historický výklad pak sleduje osvětlit zkoumanou právní normu podle doby jejího vzniku. V konkrétním případě pak je vždy třeba použít všechny druhy výkladu v jejich vzájemné souvislosti (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2004, sp. zn. 33 Odo 70/2004, a ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 33 Cdo 2751/2010, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. 31 Cdo 1050/2020, uveřejněný pod číslem 3/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

25. Z hlediska teleologického a historického výkladu dotčené právní normy představuje významnou pomůcku pro právní interpretaci důvodová zpráva, která, ačkoliv není pramenem práva, může osvětlit záměr zákonodárce, resp. záměr tvůrce příslušné normy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 4348/2018, uveřejněný pod číslem 45/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2004, sp. zn. 33 Odo 70/2004).

26. Konečně Nejvyšší soud ve své judikatuře zdůrazňuje, že nepřijatelným je takový způsob interpretace a aplikace práva, jenž by vedl k absurdním důsledkům či jiným důsledkům neslučitelným s účelem zákona (k principu rozumného a účelného uspořádání právních vztahů srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 1998, sp. zn. 23 Cdo 1460/98, uveřejněného pod číslem 43/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 29 Odo 1343/2006, uveřejněného pod číslem 58/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

e) Výklad ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV

27. Pro vyřešení žalovaným předložené právní otázky je nezbytné prostřednictvím výkladu předmětného ustanovení podle shora citovaných pravidel posoudit, zda zákon v případě, že pojištěný

opustí místo dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu, podmiňuje vznik postižního práva pojistitele vůči pojištěnému § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV prokázáním toho, že v důsledku takového chování došlo ke znemožnění zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody.

28. Gramatický výklad naznačuje, že odpověď na shora uvedenou otázku je negativní. V prvé řadě totiž platí, že spojka „nebo" má v případě, kdy jí nepředchází čárka, slabě disjunkční funkci. Z daného pohledu by tak pro naplnění rozsahu § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV stačilo, aby platila alespoň jedna z uvedených alternativ („opuštění místa dopravní nehody bez zřetele hodného důvodu" nebo „jiné znemožnění zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody"); naplnění obou alternativ sice přichází v úvahu, ale není nezbytné.

29. Pro srovnání, ve skutkových podstatách § 10 odst. 1 písmen b) a e) ZPOPV zákonodárce využil konjunkční spojku „a" spolu s výslovně vyjádřením příčinné souvislosti mezi tam upravenými skutkovými podstatami a ztížením či znemožněním možnosti řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 tohoto zákona, případně možnosti pojistitele uplatnit toto právo na náhradu pojistného plnění (srov. použité spojení „v důsledku toho"). Využití slovního spojení „jiné znemožnění" v daném kontextu ale naznačuje, že v případě § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV má spojka „nebo" vyjadřovat skutečnost, že samotné „bezdůvodné opuštění dopravní nehody pojištěným" představuje jednu z možných forem znemožnění zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody. Jinými slovy, z jazykového vyjádření předmětné normy vyplývá, že opustil-li pojištěný bez zřetele hodného důvodu místo dopravní nehody, automaticky to znamená, že tím znemožnil zjištění skutečné příčiny vzniku dopravní nehody. Což je typické právě v případě vyhnutí se dechové zkoušce, jejž zmiňuje důvodová zpráva.

30. Jak ale vyplývá ze shora citované judikatury, jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Pro odstranění pochybnosti o obsahu zkoumaného ustanovení je proto dále nutno vyjít z historických souvislostí jeho vzniku a zjistit jeho smysl a účel, tedy využít výkladu historického a teleologického.

31. Před účinností zákona č. 304/2016 Sb., jímž bylo znění § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV novelizováno, zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla opuštění místa dopravní nehody pojištěným bez zřetele hodného důvodu explicitně neupravoval. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu se však ustálila v závěru, že takovéto chování pojištěného je nutno považovat za porušení povinnosti ohlásit dopravní nehodu policii (srov. shora citovaný rozsudek sp. zn. 25 Cdo 4585/2007), které ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) ZPOPV ve znění účinném do 22. 9. 2016 (za předpokladu, že v jeho důsledku došlo ke ztížení možnosti řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 ZPOPV) sankcionovalo vznikem nároku pojistitele na regresní postih vůči pojištěnému.

32. Úmyslu zákonodárce zachovat kontinuitu popsaného výkladu i po novelizaci předmětného ustanovení by tak odpovídalo, kdyby skutkovou podstatu bezdůvodného opuštění místa dopravní nehody začlenil do dnešního znění § 10 odst. 1 písm. b) ZPOPV [obdobně zákonodárce postupoval např. ve vztahu k závěrům rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1791/2008, když kritéria zakládající postižní právo pojistitele podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. b) ZPOPV – oproti dřívějšímu znění písm. d) téhož odstavce – rozšířil o ztížení či znemožnění možnosti pojistitele uplatnit toto právo na náhradu pojistného plnění], případně kdyby požadavek na současné ztížení či znemožnění možnosti šetření pojistitele nebo možnosti pojistitele uplatnit postižný nárok výslovně uvedl [jak je tomu v případě písmen b) a e) téhož ustanovení].

33. Jelikož se tak nestalo, podle dovolacího soudu rovněž historický výklad svědčí závěru, že aktuální znění předmětného ustanovení na dřívější judikaturu Nejvyššího soudu nenavazuje, což s sebou nese, že regresní nárok pojistitele v případě, že pojištěný bezdůvodně opustí místo dopravní nehody, není podmíněn naplněním předpokladu, že v důsledku takového chování pojištěného došlo ke znemožnění

či ztížení možnosti řádného šetření pojistitele podle § 9 odst. 3 ZPOPV, případně možnosti pojistitele uplatnit toto právo na náhradu pojistného plnění.

34. K témuž závěru pak dospěl Nejvyšší soud také na základě výkladu teleologického. Smyslem ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV je sankcionování chování pojištěného, který zapříčinil dopravní nehodu a který bez objektivní příčiny opustil místo, kde k ní došlo, přiznáním regresního nároku pojistiteli. Oproti právním normám upraveným § 10 odst. 1 písm. b) a e) ZPOPV, které rovněž reagují na porušení povinností pojištěného po dopravní nehodě, jež mohly mít vliv na možnost pojistitele zjistit příčiny dopravní nehody či naplnění podmínek pro vznik postižného nároku pojistitele, ovšem § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV upravuje situace, které na zjištění reálných okolností vzniku dopravní nehody vliv měly [uvedené vyplývá již ze samotného jazykového vyjádření zmíněných norem, neboť zatímco § 10 odst. 1 písm. b) a e) ZPOPV zmiňují také možnost „ztížení“ šetření pojistitele, úprava ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV operuje se „znemožněním“].

35. Opustí-li totiž pojištěný místo dopravní nehody, znemožňuje tím např. provedení dechové zkoušky za účelem zjištění přítomnosti alkoholu nebo omamných látek v jeho krvi bezprostředně po dopravní nehodě [tedy určení, zda byly naplněny podmínky pro vznik postižního nároku pojistitele podle § 10 odst. 1 písm. i) ZPOPV], zjištění technického stavu pojištěného vozidla bezprostředně po dopravní nehodě, apod. (viz shora citovaná důvodová zpráva k zákonu č. 304/2016 Sb.; z komentářové literatury srov. Kazda, P., Kazdová, K.: Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016, komentář k § 10; opačně Jandová, L., Vojtek, P. Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, § 10, marg. č. 15).

36. Na základě výše uvedeného tak Nejvyšší soud dospěl k tomu, že gramatický, historický i teleologický výklad ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) ZPOPV svědčí pro závěr, že opuštění místa dopravní nehody pojištěným bez zřetele hodného důvodu představuje nepřijatelné protiprávní chování, jež bez dalšího znemožňuje zjištění skutečné příčiny dopravní nehody, a které tak samo o sobě zakládá právo pojistitele požadovat po pojištěném to, co za něho plnil.

f) Vztažení uvedených závěrů na posuzovanou věc

37. V projednávané věci ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů jednoznačně vyplynulo, že zaměstnanec žalovaného opustil místo dopravní nehody, aniž by pro to existoval zřetele hodný důvod. Jestliže za daných okolností odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyni vzniklo proti žalovanému postižní právo, je vzhledem ke shora uvedené argumentaci jeho právní posouzení správné.

g) Posouzení vad řízení

38. Vzhledem k přípustnosti dovolání Nejvyšší soud podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. dále zkoumal, zda řízení nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., respektive jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a shledal, že řízení takovou vadou zatíženo nebylo.

39. Nejvyšší soud vzhledem k výše uvedenému dovolání žalovaného podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.